

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Björkebyskolan i Järfälla kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Björkebyskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Björkebyskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 28 oktober 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12302) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärare beskriver att en ny arbetsprocess alltid inleds med en gemensam genomgång där läraren visar olika inspirationskällor för eleverna. Elever kan exempelvis få se olika färdiga evealster inom det aktuella området eleverna ska arbeta. I intervjuer bekräftar elever att lärare visar exempel på olika föremål som de kan göra och berättar att lärarna därtill även kan visa bilder eller filmer. Eleverna ska därefter själva fundera över och utveckla idéer om hur de vill genomföra arbetsmomentet genom att utforma en skiss. Såväl lärare som elever beskriver att elever får stöd i att löpande pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift. Elever uppger att lärare kan vägleda eleverna och ge förslag på olika metoder för att komma vidare i processen men att lärarna först vill att eleverna ska testa sig fram själva. En elev ger exempel på att hen under arbetsprocessen insåg att hen inte ville

ha ett lås på ett skåp då det skulle ta för lång tid att tillverka. Eleven beskriver att hen istället valde att fästa ett handtag på skåpet.

Lärare ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Lärarna uppger att de löpande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem och att de är noga med att låta eleverna utföra momenten och inte ta över. Att lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons bekräftas vid Skolinspektionens lektionsobservationer där det framgår att lärarna cirkulerar i salen och frågar eleverna hur det går, ger beröm och erbjuder hjälp vid behov. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall framkom flera exempel på elever som bad om vägledning för att komma vidare i arbetsprocessen och i dessa fall samtalade läraren med eleverna om olika alternativa lösningar. En elev bad exempelvis om vägledning för att fästa ihop ett par trästycken och då gav läraren tips om två olika tekniker som eleven kunde överväga och ta ställning till. Ett annat exempel är från Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil där läraren visade en elev alternativa lösningar på illustrerade bilder som eleven fick ta ställning till.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande, men elever får endast i viss utsträckning dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Lärare uppger att eleverna i årskurs 7 och 8 får samma typ av uppgift och ska använda en särskild hantverksteknik men att de kan välja att utföra den på olika sätt. Såväl lärare som elever beskriver att eleverna kan påverka svårighetsgraden genom att välja en mer avancerad design. Elever ger bland annat exempel på att de inom materialinriktningen textil kan välja att göra olika designer och lägga till fler avancerade detaljer. Inom materialinriktningen textil kan eleverna exempelvis lägga till detaljer på klädesplagg så som brodyr, muddar och fickor. Inom materialinriktningen trä och metall kan eleverna exempelvis välja att skapa mer avancerade mönster när eleverna ska kallbocka metall. I årskurs 9 får eleverna själva välja vad de vill framställa utifrån vad de lärt sig i slöjdundervisningen från tidigare årskurser. Elever beskriver att de då ska framställa något som involverar båda materialinriktningarna och att de kan välja att använda en eller flera hantverkstekniker utifrån eget intresse. I intervjuer med elever samt i Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att elever exempelvis valt att framställa stolar eller pallar i materialinriktningen trä och metall med tillhörande sittdynor från materialinriktningen textil.

Arbetsformerna består oftast av enskilt arbete men eleverna ges endast vissa möjligheter att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lektionerna är utformade på samma sätt där eleverna främst arbetar med sina egna arbetsuppgifter. Även om det i intervju med lärare framkommer några exempel på att eleverna får dela erfarenheter med varandra, i början av en arbetsprocess eller i samband med teoretiska uppgifter, framgår att eleverna främst delar erfarenheter på egna initiativ. I intervjuer med lärare och elever samt i Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att elever exempelvis har valt att samarbeta när de befinner sig på samma steg i arbetsprocessen.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocessen och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer frågor löpande till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma resultatet av sitt arbete. Lärare och elever berättar i intervjuer att eleverna i slutet av varje lektion får reflektera över arbetsprocessen skriftligt i en digital loggbok. Eleverna ska exempelvis reflektera över vad de gjort under lektionen, vad som gått bra eller mindre bra samt vad de har lärt sig. I intervju beskriver lärare och elever att lärare ger återkoppling på de skriftliga reflektionerna och ibland ber eleverna utveckla sina reflektioner. Att eleverna får göra skriftliga reflektioner över arbetsprocessen bekräftas vid Skolinspektionens lektionsobservationer. I slutet av observerade lektioner uppmanade lärarna eleverna att fotografera sina arbeten och sedan skriva en reflektion i sina loggböcker. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att eleverna även reflekterar över slutprodukten. Lärare beskriver att reflektionerna utgår från givna frågor och handlar bland annat om hur arbetet har gått samt om de hade valt att göra på ett annorlunda sätt om de fick göra uppgiften igen. En elev ger som exempel att hen i sin slutreflektion har skrivit att hen valde en för svår design till sin tröja, vilket var en anledning till att tröjan inte hann bli färdig i tid.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetsformerna utgörs av individuellt arbete och att elever främst arbetar tillsammans med andra på egna initiativ. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta både enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna fördjupade kunskaper om materials egenskaper och slöjdmeter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få fördjupade kunskaper om olika material samt hur deras ursprung och framställning kan påverka miljön. Av intervjuer med lärare och elever framgår att material- och metodkunskap har en central roll i undervisningen. Lärare beskriver att eleverna i respektive materialinriktning bland annat får muntliga genomgångar i material- och metodkunskap samt att de får arbeta med olika teoretiska uppgifter som rör hållbar utveckling, vilket också bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil där flera elever arbetade med en teoriuppgift om olika material och miljöpåverkan. I intervju med elever framkommer att de inom materialinriktningen textil bland annat har fått undervisning kring hur mycket vatten som krävs vid tillverkning av textilier, hur textilier transporteras samt vilken påverkan det har på miljön. Elever ger också exempel på att de i en teoriuppgift har fått jämföra olika material som kunde användas för att tillverka mer hållbara jeans, så som cellulosa. Inom materialinriktningen trä och metall har eleverna bland annat fått lära sig om olika träslag och framställning av koppar och stål från Kiruna. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall framkom att läraren under en genomgång informerade eleverna om att vissa träslag är mer miljökrävande än andra att framställa.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda och håller länge. I intervjuer med såväl lärare som elever framkommer att lärare lär eleverna olika tekniker som bidrar till att produkterna håller länge. Exempelvis får eleverna inom materialinriktningen textil lära sig att sy sicksacksöm för att förhindra att tygkanter fransar sig och att de ska använda sig av ett särskilt stygn när de syr i elastiska tyger så att produkten håller längre. I materialinriktningen trä och metall får eleverna exempelvis lära sig att kombinera spik med lim när trästycken ska fästas för att skapa starkare produkt. I intervju ger elever även exempel på att de inom materialinriktningen trä och metall har fått lära sig olika sammanfogningstekniker.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får göra självständiga val av metoder för resurshushållning som bidrar till hållbarhet samt får göra jämförelser av olika slöjdmaterial utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Av intervjuer med lärare och elever framgår att hållbarhetsperspektivet har en central roll i undervisningen. Lärare beskriver en progression där elever i årskurs 7 introduceras till resurshushållning och att de i årskurs 8 får fördjupa sina kunskaper genom de "sju R:en" (Reuse, Reduce, Recycle, Remake, Repair, Refuse och Reverse engineering") för att i årskurs 9 tillämpa sina förvärvade kunskaper i en avslutande produkt. I intervjuer beskriver elever att de i planeringsstadiet av varje ny arbetsprocess ska reflektera och göra självständiga val av material utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv. En elev ger exempel på att hen inom materialinriktningen textil valt att använda sig av spillbitar till en kudde som tillverkas med lappteknik. Elever beskriver därtill att de ska välja material utifrån lämplighet och ger exempel på att om en elev vill tillverka en träningströja så ska materialet vara lämpligt utifrån funktion. Av läsårsplaneringar för ämnet slöjd som begärts in från huvudmannen framgår att lärare bland annat bedömer elevernas val av material och deras miljömedvetna förhållningssätt i arbetsprocessen. Elever beskriver att lärarna därtill uppmanar eleverna att hushålla med resurser och att de har fått lära sig att använda material på ett särskilt sätt så att det ska bli så lite spill som möjligt. Såväl lärare som elever beskriver att det finns "spillådor" med material inom båda materialinriktningarna som elever kan använda till sina projekt. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer framkom att eleverna i början av lektionen blev uppmuntrade till att återanvända material så som läskburkar till sina projekt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn och lärare berättar i intervjuer att elever under årskurs 7 och 8 läser en materialinriktning per termin samt att flickor och pojkar är jämnt fördelade i slöjdgrupperna. I årskurs 9 ska eleverna framställa ett alster som inkluderar material från båda materialinriktningarna, till exempel en stol av trä med en tillhörande stolsdyna eller ett klädesplagg med en tillhörande galge av trä. Vidare ges elever möjlighet att arbeta med en kombination av material och hantverkstekniker inom respektive materialinriktning, till exempel att brodera och sticka inom materialinriktningen textil samt att formge och framställa föremål med hjälp av kallbockning.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. I intervju beskriver lärare att jämställdhetsperspektivet inte berörs på något särskilt sätt i slöjdundervisningen, även om lärare uppger att de kan föra samtal med elever om traditionella föreställningar om

kvinnligt och manligt på förekommen anledning, exempelvis om elever skulle ifrågasätta varför de behöver undervisning i slöjd. Elever bekräftar i intervjuer att lärare inte brukar lyfta frågor i undervisningen som rör ett jämställdhetsperspektiv eller synliggör hur könsbundna föreställningar kan påverka och begränsa eleverna i vardagen och i framtida val av utbildning och yrke.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet samt utmanar eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om

---

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.²

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare
Signerat av: Roger Persson

X Klara Engström

Föredragande
Signerat av: Klara Engström

I handläggningen av ärendet har även utredare Malin Hennius deltagit.

---

² [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-04-29.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Björkebyskolan den 1 april 2026. Besöket genomfördes av utredarna Klara Engström och Malin Hennius.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Järfälla kommun med grundskola, årskurserna 7–9. På skolenheten går cirka 600 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.³

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁵

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁶

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁷

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.⁸ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

³ 26 kap. 20 § skollagen.

⁴ 1 kap. 4 § skollagen.

⁵ 1 kap. 5 § skollagen.

⁶ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁸ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.⁹

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹⁰

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

⁹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁰ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹¹

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹²

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹³

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁴

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

¹¹ Ibid.

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁵

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁶

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁷ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.¹⁸ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.¹⁹

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

¹⁵ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁶ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁷ 2 kap. 9 § skollagen.

¹⁸ 2 kap. 10 § skollagen.

¹⁹ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²⁰

---

²⁰ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.